

עקרונות לחקיקה בתחום הגיור

סוגיית הגיור עומדת ביסוד זהותה היהודית של מדינת ישראל. עם זאת, היא גם מוקד של אחת המחלוקות הבוערות על סדר היום הציבורי.

מערך הגיור אינו נותן כיום מענה הולם עבור אזרחים שמעוניינים להתגייר, מתוך קרוב לחצי מיליון עולים שאינם מוכרים כיהודים במדינת ישראל. היעדר חקיקה מסודרת או תמיכה בבתי דין מקומיים הביא ליצירת מונופול ריכוזי של הרבנות על שערי הכניסה לעם היהודי, מדיניות מחמירה ומחסור בפתרונות גיור עבור אנשים רבים שהם חלק בלתי נפרד מהחברה היהודית בישראל.

בהסכם הקואליציוני להקמת הממשלה ה-36 של מדינת ישראל, מופיע נוסח לתיקון פקודה העדה הדתית, שמאפשר גיור על ידי רבני עיר, שמטרתו לאפשר הרחבה של שירותי הגיור בישראל, לשפר את יעילות מערך הגיור ולסלול את הדרך לגיור על בסיס גישה הלכתית-צינונית-דתית. עם זאת, בכדי להביא ליישום מטרותיו של התיקון לחוק, נחוץ כי הוא יעשה תוך התחשבות במציאות החברתית ויצירת מענה להיבטים ההלכתיים והמנהליים של הסוגיה.

להלן ארבעה עקרונות שנוסחו על בסיס הניסיון המצטבר של הפעילים והארגונים החתומים על מסמך זה, ושנועדו להשלים ולשפר את נוסח החקיקה שעל הפרק:

א. חקיקה ממוקדת ויעילה:

ניסיון העבר הרחוק והקרוב בתחום הגיור ובתחומים אחרים, מלמד כי עדיפה חקיקה מדויקת, ממוקדת וקצרה ככל הניתן, שתביא ליישום המדיניות הרצויה בפועל.

ב. ביזור לרבנויות המקומיות:

כחלק מתפיסה רחבה של מדיניות ציבורית, יש לבזר את מערכת הגיור בישראל ולהחזיר את הסמכות שניתנה בעבר לרבני עיר שהוסמכו לרבנות על ידי הרבנות הראשית, וכפי שקבע בזמנו הרב הראשי הרב גורן זצ"ל, להקים מטעמם בתי דין לגיור ולמנות רבנים שישבו בהרכבי בתי הדין.

ג. יעילות ועצמאות הלכתית:

בכדי ליעל את המערכת, יש לאפשר לבתי הדין העירוניים לגיור עצמאות הלכתית – כפי שהיה נהוג בקהילות ישראל לאורך הדורות – ולאפשר לאזרחים מכל רחבי הארץ לפנות לכל בית דין עירוני לגיור. בהרכבי בתי-הדין ישבו רבנים שימנה רב העיר. תעודות הגיור שלהם תהינה מוכרות לכל עניין ושוות ערך לתעודות שניתנות כיום על ידי מערך הגיור.

ד. מעטפת ותמיכה מימונית:

נדרשות חקיקה ותקנות שיסדירו את ההכרה המלאה בתעודות הגיור של בתי הדין העירוניים לגיור על ידי יצירת תעודות אחידות לכלל בתי הדין לגיור שפועלים בישראל, יגדילו את תקציב הגיור ויתמכו תקציבית בפעילות בתי הדין ומערך הלימודים שמכין אליהם.

ממשלת האחדות היא הזדמנות ייחודית לקידום צעדים שמקובלים על הרוב הצינוני במדינת ישראל, בין היתר בנושא הגיור. לאחר עשרות שנים של נסיונות חקיקה ושינויים שצמחו מן השטח, יש לפעול לחקיקה ממוקדת ומהירה, שתחזק את זהותה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית על ידי גיור מכבד וקשוב.

פרופ' בנימין איש שלום

יו"ר 'נתיב - המרכז הלאומי לזהות וגיור'

חכ"ל ד"ר עליזה לביא

הרב שאול פרבר

יו"ר 'עתים' ו'גיור כהלכה'